

Sacrale neurostimu- latie (SNS)

T +32(0)89 32 50 50
F +32(0)89 32 79 00
info@zol.be

Campus Sint-Jan
Schiepse bos 6
B 3600 Genk

Campus Sint-Barbara
Bessemersstraat 478
B 3620 Lanaken

Campus Maas en Kempen
Diestersteenweg 425
B 3680 Maaseik

Medisch Centrum André Dumont
Stalenstraat 2a
B 3600 Genk

Beste patiënt,

Deze brochure geeft u meer informatie over sacrale neurostimulatie (SNS) voor behandeling van faecale incontinentie en tracht op een aantal veel gestelde vragen een antwoord te geven.

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, aarzel dan niet om ze te stellen. Uw behandelende geneesheer en de verpleegkundigen zijn steeds bereid om op al uw vragen te antwoorden.

Inhoudsverantwoordelijke: prof. dr. J. Knol (Abdominaal chirurg) | April 2021

INHOUDSTAFEL

1. Faecale incontinentie	3
1.1 Oorzaken	
2. Wat is sacrale neurostimulatie (SNS)?	4
3. Wat is het verloop van de behandeling?	6
3.1 Fase één	
3.2 Testfase – plaatsen van de elektrode	
3.3 Controle consultatie	
3.4 Aanvraag tot terugbetaling	
4. Implantatie van een definitieve sacrale neurostimulator (InterStim®- therapie)	10
4.1 Wat is een definitieve sacrale neurostimulator? (InterStim®)	
4.2 Hoe verloopt de implantatie?	
4.3 Wat gebeurt er na de implantatie?	
5. Weetjes	13
6. Tot slot	15

01 FAECALE INCONTINENTIE

Onder incontinentie voor faeces verstaan we:

- Ongewild verlies van vaste of vloeibare stoelgang en/of darmgassen.
- Wel of geen aandrang voelen en niet in staat zijn om op tijd bij het toilet te komen.
- Bevuilding van ondergoed.

Faecale incontinentie kan zeer hinderlijk zijn. Het kan een grote negatieve invloed hebben op uw levensstijl en ook op uw lichamelijke en geestelijke gezondheid. Het kan uiteindelijk zelfs leiden tot depressie, verlies aan zelfvertrouwen en een verminderd gevoel van eigenwaarde.

Uw sociaal leven kan eronder lijden, misschien moet u wel uw hobby's of werk stopzetten en probeert u om permanent in de buurt van een toilet zijn.

1.1 Oorzaken

Via de zenuwen wordt informatie naar de hersenen gestuurd en weer terug. De sacrale zenuwen regelen de werking van de blaas, de darmen en de daarbij betrokken (sluit)spiers.

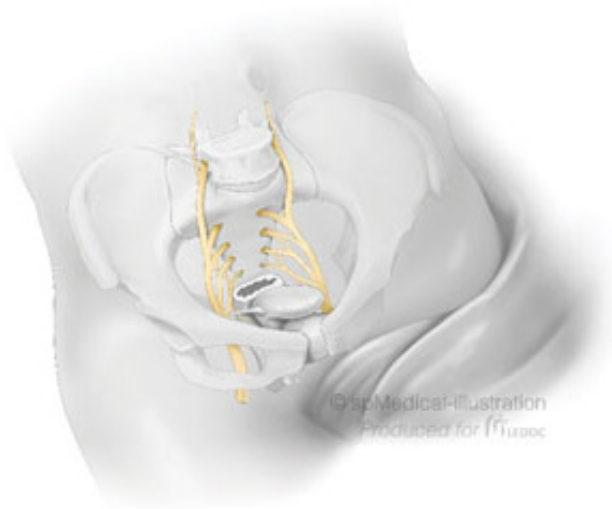
Wanneer het communicatiesysteem tussen de zenuwen en de hersenen niet goed werkt, kan iemand blaas- of darmproblemen krijgen zoals incontinentie voor urine of stoelgang.

Daarnaast kan incontinentie voor stoelgang ook ontstaan door schade aan de sluitspier.

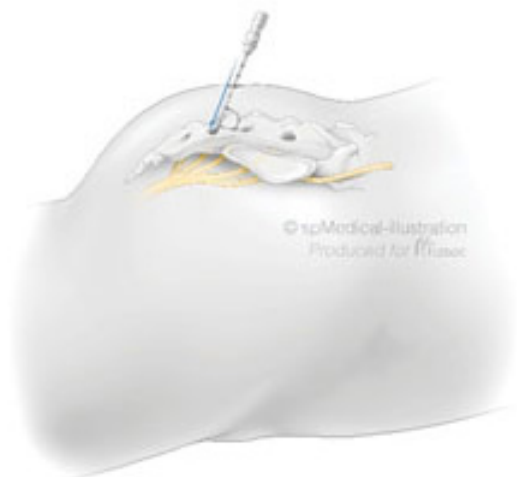
02 WAT IS SACRALE NEUROSTIMULATIE (SNS)?

Voor neurostimulatie van de sacrale zenuwen (in het heiligbeen S3-S4) wordt een InterStim®-neurostimulator geïmplanteerd, een soort pacemaker. Deze wordt in de bovenbil onder uw huid ingebracht en stuurt lichte elektrische impulsen naar de zenuwen in de rug die de aansturing verzorgen van de darmen, blaas en sluitspiieren.

Deze behandeling kan uw levenskwaliteit dus aanzienlijk verbeteren door de symptomen van incontinentie een halt toe te roepen of aanzienlijk te verminderen.

Sacrale zenuwen (in geel) lopen vanuit het sacrum naar verschillende organen in het bekken.

Optimaal wordt de elektrode voor zenuwstimulatie in de derde sacrale zenuw (S3-S4) geplaatst.

03 WAT IS HET VERLOOP VAN DE BEHANDELING?

Om in aanmerking te komen voor de plaatsing van een sacrale neurostimulator moet u een aantal stappen doorlopen. Wij kunnen voor u slechts een aanvraag tot terugbetaling indienen wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Vandaar dit standaard stappenplan.

3.1 Fase één

Tijdens de eerste consultatie wordt er een uitgebreid gesprek gevoerd en een incontinentiescore opgesteld. Het gaat om een internationale score die de ernst van de faecale incontinentie bepaalt (Wexner-score). U krijgt ook een patiëntendagboek mee. Hierin moet u dagelijks een aantal zaken met betrekking tot uw stoelganggewoontes bijhouden. Hieruit kunnen we nadien de ernst van uw incontinentie afleiden. Ook plannen we een aantal bijkomende onderzoeken ter evaluatie van de endeldarm, sluitspier en bekkenbodem.

fLEDOC DE WEXNER-SCORE VOOR FAECALE INCONTINENTIE					
FREQUENTIE					
TYPE INCONTINENTIE	NOOIT	ZELDEN < 1x/maand	SOMS < 1x/week	VAAK 1x/week	ALTIJD 1x/dag
Vast	0	1	2	3	4
Vloeibaar	0	1	2	3	4
Gas	0	1	2	3	4
Gebruik van beschermend materiaal	0	1	2	3	4
Invloed op levensstijl	0	1	2	3	4
RESULTAAT /20	0 = PERFECT 20 = VOLLEDIGE FAECALE INCONTINENTIE				

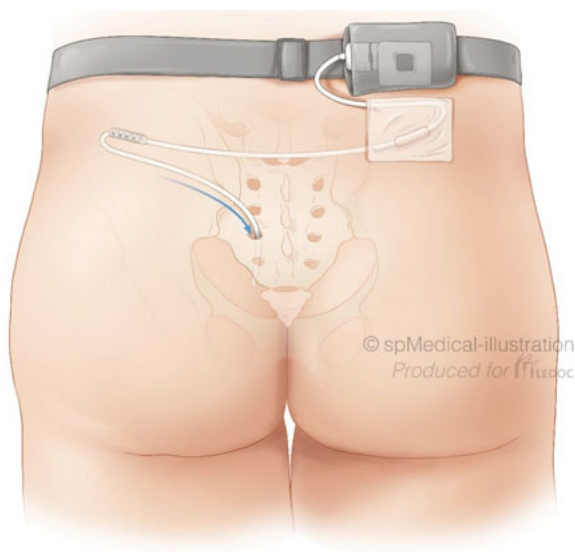
3.2 Testfase – plaatsen van de elektrode

De chirurgische behandeling gebeurt via dagziekenhuis en onder volledige verdoving. U komt op de dag van de operatie nuchter binnen. De operatie duurt gemiddeld 30 tot 45 minuten.

In uw onderrug, vlak bij de zenuwen die de darmen aansturen, wordt een elektrode (een dunne draad) geplaatst. Deze elektrode wordt vervolgens aangesloten, via een tijdelijke verbindingskabel, op een uitwendige stimulator of pacemaker. Deze uitwendige stimulator draagt u in een riem om uw middel. Deze stimulator geeft lichte elektrische impulsen af aan de zenuwen.

De stimulatiesensaties variëren van persoon tot persoon. De meeste mensen omschrijven het als licht 'trekken', 'tintelen' of 'tikken' in hun bekkengebied (vagina, scrotum of anus) of de grote teen. Dit mag nooit hinderlijk of pijnlijk zijn.

Deze testperiode duurt meestal 10 à 14 dagen, eventueel tot 1 maand. Op basis van deze test kunnen we uitmaken of het systeem bij u doeltreffend zal zijn. Tijdens deze periode kan u uw normale leven blijven leiden. Gedurende deze periode krijgt u weer een patiëntendagboek mee. Vermijd intensieve lichaamsbeweging en sporten zodat de tijdelijke elektrode niet kan verschuiven. Voorkom extreem vooroverbuigen, uittrekken of het tillen van zware voorwerpen. Tijdens de testfase mag je zeker geen bad of douche nemen!

Elektrode met uitwendige neurostimulator in riempje

3.3 Controle consultatie

Na de testperiode komt u opnieuw op consultatie. Via het patiëntendagboek controleren we of u een duidelijk voordeel ondervond van de behandeling. Indien de stimulatie niet optimaal was, kan de hoeveelheid stroom en/of frequentie worden aangepast.

Tijdens deze consultatie wordt de tijdelijke verbindingkabel meestal verwijderd. De elektrode blijft ter plaatse zodat in een volgende fase de definitieve stimulator hierop aangesloten kan worden.

Denk eraan dat uw faecale incontinentie waarschijnlijk binnen een paar uur na het stoppen van de teststimulatie kan terugkeren.

3.4 Aanvraag tot terugbetaling

Een implantatie van een definitieve neurostimulator is in België alleen mogelijk wanneer het Riziv (Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering) voorziet in een terugbetaling. De definitieve sacrale neurostimulator kost meer dan 8000 euro. Daarom komen alleen patiënten die duidelijk beterschap ondervinden in de testfase in aanmerking voor terugbetaling. Hiervoor moeten we een uitgebreid dossier indienen bij

het Riziv. Dit dossier bevat o.a.: de faecale incontinentiescore, antwoorden op een aantal bijkomende vragen over mogelijke oorzaak/ duur van de faecale incontinentie en eventuele voorgaande behandelingen. Ook alle diagnostische onderzoeken worden meegestuurd (anorectale manometrie, anale endo-echografie, MRI-scan, ...)

Een aantal keer per jaar komt een onafhankelijk comité van artsen samen om te bepalen welke patiënten in aanmerking komen voor terugbetaling en welke patiënten niet. Uiteraard is één van de belangrijkste voorwaarden een positief effect bij de testfase.

04 IMPLANTATIE VAN EEN DEFINITIEVE SACRALE NEUROSTIMULATOR (INTERSTIM®- THERAPIE)

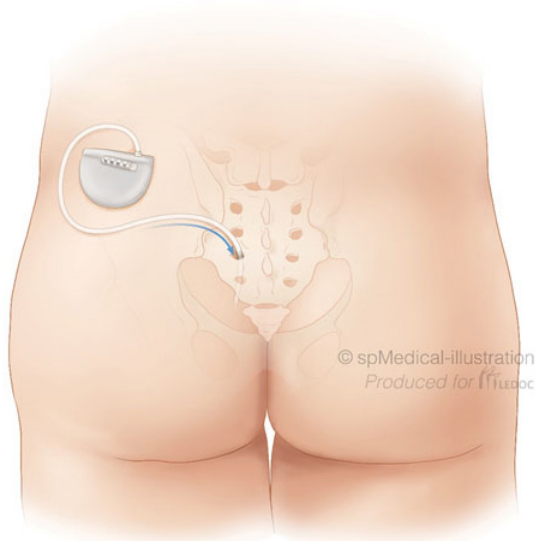
Patiënten die een positief advies krijgen van het Riziv worden door ons centrum opgebeld om af te spreken wanneer de definitieve implantatie kan plaatsvinden.

4.1 Wat is een definitieve sacrale neurostimulator? (InterStim®)

Het InterStim®- systeem bestaat uit:

- Een implanteerbare neurostimulator die enorm lijkt op een pacemaker en die onder de huid wordt geïmplanteerd ter hoogte van de bovenzijde van de bilregio.
- Een elektrode of dunne draad die lichte elektrische impulsen overbrengt naar de zenuwen die de darmen aansturen.
- Een draagbaar patiëntenprogrammeerapparaat dat u in staat stelt het niveau van uw stimulatie aan te passen en waarmee u uw implanteerbare neurostimulator kan in- en uitschakelen.

De neurostimulator zelf is nauwelijks groter dan een munt van 2 euro. Hij is gemaakt uit titanium, een sterk, licht en biocompatibel metaal dat ideaal is voor een veilig en comfortabel implantaat voor langere termijn.

Elektrode met definitieve neurostimulator geïmplantieerd

4.2 Hoe verloopt de implantatie?

De chirurgische behandeling gebeurt via dagziekenhuis en onder volledige verdoving. U komt op de dag van de operatie nuchter binnen. De operatie duurt gemiddeld 30 minuten.

De elektrode is reeds ter plaatse en wordt aangesloten op de definitieve neurostimulator. Deze wordt bovenaan de bil, onder de huid ingebracht. Dit is bij de meeste patiënten de meest comfortabele en cosmetisch de meest acceptabele plaats.

4.3 Wat gebeurt er na de implantatie?

De stimulatieparameters worden zo ingesteld dat u hetzelfde effect krijgt als tijdens de teststimulatie. De stimulator staat continue aan (24u/24u) en is voor niemand zichtbaar. Zodra u terug thuis bent, kan u naarmate de wonde geneest uw activiteitsniveau geleidelijk aan terug verhogen. U zal snel in staat zijn om opnieuw uw normale levensstijl te hervatten.

U zal zich ook geleidelijk aan minder bewust zijn van uw neurostimulator, misschien voelt u niet eens dat hij aanwezig is.

Op regelmatige basis zal u terug op consultatie moeten komen. De eerste consultatie is sowieso gepland na één week. Dit om de wonde te controleren en om te zien of het programma nog steeds goed werkt. Na 3 weken verwachten we u terug op consultatie om de hechtingen te verwijderen.

Soms zijn een aantal controlebezoeken nodig om de instellingen nog nauwkeuriger af te stellen.

05 WEETJES

- Het gebruik van een mobiele telefoon is zeker toegelaten. Ook tijdens de testfase.
- Tijdens de testfase is het afgeraden om geslachtsgemeenschap te hebben. Uiteraard is dit geen enkel probleem nadat de definitieve stimulator is geplaatst.
- Een aantal medische behandelingen of medische onderzoeken kunnen een negatieve invloed hebben op de sacrale neurostimulator:
 - Hartdefibrillatoren
 - Verbrijzeling van nierstenen
 - Bestraling recht boven de neurostimulator
 - Radiofrequentieablatie of microgolfablatie
 - Bij afname van EKG (elektrocardiogram) of het dragen van een holter, kunnen de impulsen van uw neurostimulatiesysteem het signaal verstoren.
 - EEG (elektro-encefalogram)

Vermeld dus bij elke consultatie of onderzoek dat u een sacrale neurostimulatie heeft. U krijgt uiteraard een sacrale neurostimulator- (InterStim®) identificatiekaart die u steeds bij u moet hebben!

- MRI scan is toegelaten.
- Beveiligingsapparatuur op luchthavens of diefstaldetectoren in winkels of banken kunnen de neurostimulator in- of uitschakelen. Maak u zeker niet ongerust. Dat verandert uw stimulatieparameters niet. Gebruik uw patiëntenprogrammeerapparaat om uw neurostimulator op de vorige stand in te stellen. Om mogelijke problemen met beveiligingsapparatuur op luchthavens te voorkomen, kan u eventueel uw InterStim®-identificatiekaart laten zien of vragen of u langs de beveiligingsapparatuur mag lopen. Moet u toch door de beveiligingsapparatuur, dan schakelt u best uw neurostimulator uit.
- Bij iedereen bij wie een definitieve sacrale neurostimulator wordt ingeplant, zelfs al is deze uitgeschakeld, mag nergens op het lichaam kortegolfdiathermie, microgolfdiathermie of therapeutische ultrasounddiathermie plaatsvinden. Dat moet u uiteraard vermelden telkens wanneer u een chirurgische ingreep ondergaat.

- Het patiëntenprogrammeerapparaat wordt gebruikt om na te gaan of de stimulatie actief is, om de neurostimulator in- of uit te schakelen, om de stimulatie te verhogen of te verlagen en in sommige gevallen om de instellingen van de stimulatieparameters te wijzigen naar andere door uw arts vooraf ingestelde parameters.
- De veiligheid van deze therapie voor gebruik tijdens de zwangerschap is niet vastgesteld. Als u denkt dat u zwanger bent of zwanger zou kunnen zijn, schakelt u het InterStim®-systeem uit en belt u uw arts.
- Nadat de InterStim® stimulator is geplaatst mag u duiken maar zeker niet dieper dan 10 meter. Ga ook niet in een decompressietank met een druk hoger dan 202.65kPa. Bespreek de effecten van hoge druk met uw arts voor u gaat duiken of een decompressiekamer gebruikt.
- Het gebruik van de microgolfoven zal de normale werking van de neurostimulator niet verstoren.
- De batterij van de neurostimulator zit verzegeld en is niet oplaadbaar. Hij kan niet vervangen worden zonder de neurostimulator in zijn geheel te vervangen.

06 TOT SLOT

Het volledig zorgteam van de dienst Abdominale Chirurgie zal trachten u zo goed mogelijk te ondersteunen.

Heeft u vragen, opmerkingen of suggesties, laat het ons weten.

We zijn er om u te helpen!

Heeft u opmerkingen bij deze brochure?
Geef ons gerust een seintje!

Contact

Secretariaat Abdominale Chirurgie: 089 32 60 20

Onze Verpleegkundig specialist van het Colorectaal Zorgpad, Mevr. Marga Bogaert, is steeds bereikbaar: 089 32 60 26

Alle rechten zijn voorbehouden aan @spMedical-Illustration. De tekeningen zijn exclusief gemaakt voor het Limburgs Expertisecentrum voor Digestieve en Oncologische Chirurgie (LEDOC). De tekeningen mogen niet gekopieerd of op enige manier (electronisch, mechanisch, fotografisch) gebruikt worden zonder toestemming van de rechthebbende

www.ZOL.be

www.facebook.com/ZOLzh

www.twitter.com/ZOLziekenhuis

www.youtube.com/user/ZOLziekenhuis

Schrijf u in op onze nieuwsbrief via www.zol.be.